

Uitdagingen

De nieuwbakken Amerikaanse president zit in zijn eerste honderd dagen. Traditioneel wordt dan het fundament voor zijn beleid gelegd; wij weten dan meer concreet waar we met onze belangrijkste bondgenoot aan toe zijn. Barack Obama staat voor twee uitdagingen: de Amerikanen moeten psychisch worden opgepept en de economie moet uit de neerwaartse spiraal gehaald. De sleutel hiervoor ligt slechts deels in de VS zelf. Het buitenland wordt – ook voor deze supermacht – zeker in economisch opzicht steeds belangrijker.

De VS heeft de laatste jaren aan den lijve ervaren dat er grenzen zijn aan het vermogen om als politieagent in de wereld op te treden. Dit leidt tot hoofdbreken: meer dan ooit moet de Amerikaanse president prioriteiten stellen, wat ook zijn bondgenoten raakt. Zo is stabiliteit in het Midden-Oosten en Centraal Azië – waar zich alleen al meer dan de helft van de gas- en olievoorraden ter wereld bevindt – van levensbelang voor velen.

Het is de vraag of de grootmachten afspraken kunnen maken en de emoties kunnen beheersen. In de vorige eeuw groeide bijna ieder vonkje daar uit tot een uitslaande brand. Er lijkt nog geen wezenlijke verandering in gekomen.

In het team van Obama is de veiligheidsparagraaf in handen van gematigde pragmatici: Hillary Clinton, Robert Gates en Jim Jones. Zij zien zich in de eerste honderd dagen onder meer gesteld voor de problemen in Gaza, de aanloop naar de verkiezingen in het land van aartsrivaal Iran en het vervolg op de huidige regering-Karzai in Afghanistan. De steun van

Onze regering heeft een uitdaging hoe ze de oproep van de grote roerganger van het bondgenootschap moet volgen

bondgenoten is meer dan ooit onontbeerlijk. Op termijn zit het team met een behoorlijke joker, zo blijkt uit het onlangs uitgegeven rapport *Global Trends 2025: A World Transformed* van de National Intelligence Council. De VS verliezen, in deze vierjaarlijkse analyse, in een rap tempo invloed op het wereldtoneel, net als de dollar. In combinatie met de diepe economische crisis die de VS hard raakt, wordt een zware wissel op het bondgenootschap getrokken. Grip houden op een instabiele, onzekere en multipolaire wereld kost nog heel wat hoofdbreken aan bestuurders in de VS en Europa.

Deze situatie is voor Nederland precair omdat de discussie wordt gevoerd tegen de achtergrond van de debatten over de achterkant van de diplomatie. Zo leidt de Nederlandse deelname aan de Amerikaanse invasie in Irak, ruim vijf jaar later, tot een Haagse loopgravenoorlog.

De komende maanden worden de piketpalen geslagen ten behoeve van de debatten over de verlengingen van de steun aan de ISAF-missie. Het juist aangetreden Amerikaanse buitenlandsteam heeft Afghanistan tot speerpunt in het

buitenlands- en veiligheidsbeleid gemaakt. Obama roept zijn bondgenoten daarom op meer te doen, te meer omdat hij worstelt met dilemma's van de grote financiële en militaire inzet in conflictgebieden maar ook met de hiermee samenhangende bijdrage aan en van de NAVO.

Onze regering heeft een uitdaging hoe ze de oproep van de grote roerganger van het bondgenootschap moet volgen. Succes is in Afghanistan niet verzekerd en de situatie daar noopt tot grotere inspanningen. Opmerkelijk is in dit verband de uitspraak op 9 januari van minister Verhagen dat 'Nederland wel degelijk kan besluiten om na 2010 militair actief te blijven in Afghanistan'. Daarmee tikt hij zijn Defensiecollega Van Middelkoop, die kort daarvoor het tegendeel beweerde, gevoelig op de vingers.

De regering Balkenende wacht spannende debatten over veiligheid en hoe te voorkomen dat de VS door de economische neergang in zichzelf gekeerd raakt. De volgende vragen zijn daarbij aan orde. Hoe belangrijk is het NAVO-bondgenootschap en hoe belangrijk vinden we de Amerikaanse steun hierin? Zijn er wel alternatieven? En hoe kwetsbaar is onze veiligheid? Maar ook; wat levert inzet voor de veiligheidsbelangen van de grote broer ons zelf eigenlijk op? Kunnen we in Europa blijven denken over veiligheid vanuit economische en politieke invalshoeken? Of moeten we net zoals de Amerikanen het accent leggen op het garanderen van onze eigen veiligheid?

Onze regering zal, logischerwijs in onzekere tijden, zo lang mogelijk proberen alle opties

open te houden. Maar zelfs dit betekent het maken van keuzes die samenhangen met de overstretch van de krijgsmacht, de enorme slijtage van materieel en de tijdelijkheid van ons verblijf in Uruzgan.

Hoe belangrijk is het NAVO-bondgenootschap en hoe belangrijk vinden we de Amerikaanse steun hierin?

Veiligheidsbelangen moeten zoals altijd in context worden gezien. De interpretatie van die context en de belangen die hiermee samenhangen hebben gevolgen voor de toewijzing van middelen om invulling te geven aan de gemaakte keuzes. Militairen kan geen grotere dienst worden bewezen dan de samenleving te overtuigen en te doordringen van de zin en het belang van een militaire missie. ■